

АГРЕСИВНОСТ КОД ДЕЦЕ

Врло често деца под утицајем биолошких, али већином срединских услова, се понашају на начине који ремете адекватно функционисање детета, али и рад са таквим дететом.

Родитељи, васпитачи и друге особе које су у непосредном контакту са таквим дететом, изражавају жаљење на његово понашање. Да би васпитачи помогли таквом детету, да би родитељи разумели понашање такве деце, потребно је познавати основне карактеристике таквог

понашања, као и могуће начине уклањања негативних образаца понашања.

Неприхватљиви облици понашања код деце се могу манифестовати на различите начине. Најчешћи неприхватљиви облици понашања деце су агресивност, лаж, недисциплина, тврдоглавост, итд. Уколико деца често испољавају овакве облике понашања рад са њима није дао резултата. Родитељи и васпитачи (учитељи) настоје, најчешће уз разговор, да деци укажу на понашања која су примерена.

Са таквом децом, осим што је отежан рад, тешко их је задобити за реализацију одређених активности. Осим тога, друга деца се често жале на такву децу, како не могу да се играју, да успешно раде или једноставно да се фокусирају на неку активност.

Када говоримо о агресивности код деце у нижим разредима основне школе, онда говоримо о свађама, галами, псовању, вређању, провокацијама, ударцима, угризима, штипању, повлачењу за косу, отимању и уништавању личних ствари, исмејавању и задиркивању. Агресивност код мале деце увек значи или одбарну нечега или борбу за нешто. Агресивност се може посматрати кроз различите аспекте и помоћу различитих теорија. Р.К. Бек (2003) сматра да се људска агresiја обично дефинише у терминима намере

да се неке нанесе телесне или психичка повреда.

Агресивност увек смета јер узбуђени узвик, излив беса, бујица псовки, а пре свега физички напад који се претвара у борбу, аутоматски прекида сваку активност и сваку игру. Агресивност омета оне који су директно уплетени у сукоб, али и слушаоце или посматраче. Ретко се агресивно деловање може игнорисати, а угроженој особи је то немогуће. Али агресивност се намеће и онима који нису уплетени у сукоб. Када је реч о агресивности у непосредној близини свако мора на њу обратити пажњу јер лако и неочекивано може бити увучен у сукоб па ће се морати бранити, изгладити сукоб или заузети неку од сукобљених страна. Поменута ауторка наводи да постоји пуно различитих облика агресивности.

1. борба или физички напад
2. вербална агресивност
3. сасвим тиха агресивност

Најчешћи узрок постанка и учвршћивања агресивности је лоше и недовољно васпитање. Неадекватна подршка деци да превазилазе фрустрације и решавање унутрашње конфликтне ситуације доводи до појаве агресивности. Р. Томић и Х. Шарић (2008) сматрају да се агресивно понашање код деце чешће јавља у породицама где су честе забране, физичка кажњавања, придиковања, ауторитативан став родитеља према деци, где се спутава слобода деце да испоље своју личност. Постоји много фактора који подстичу насилно понашање деце. М. Карић – Хацић (2010) наводи следеће факторе:

- претерано гледање телевизије,
- батине,

- равнодушност и недостатак љубави,
- неограничена слобода,
- наметнута улога оца – мајке,
- неусаглашен став у погледу васпитања и усмеравања деце,
- стално мењање партнера родитеља,
- недостатак контакта са једним родитељем,
- алкохолизам у породици и друге зависности.

Агресивност је саставни део људске афективности и заузима значајно место у развоју личности, сматра Н. Тадић (2003). Испољава се на отворен и прикривен начин. Приписују јој се углавном два значења: једно негативно, према коме је она изражена кроз мржњу, непријатељство, љутњу и бес усмерена против спољног света или себе и друго, позитивно, према коме је она позитивна делатност, порив приближавања другима, предузимљивост, друштвена борбеност, тежња за моћи.

Аутор текста : Тарик Хасанић, дипл. педагог - психолог